

Première ^{+ PAROOL} van Kurt Weill bleek zinvol

In de Utrechtse Pieterskerk werd gisteravond met veel spanning de eerste uitvoering tegemoetgezien van Kurt Weills verloren gewaande cantate *Recordare*, naar het vijfde hoofdstuk van de *Klaagzangen van Jeremia* voor gemengd koor en jongenskoor a capella, uit 1923. Vele autoriteiten uit binnen- en buitenland woonden de uitnemend voorbereide première bij. Marinus Voorberg leidde het NCRV Vokaal Ensemble en het Jongenskoor Cantasona uit Bortel.

Het moet voor hen, die Weill slechts kennen als componist van de *Dreigroschenoper* een verrassing zijn geweest met een dergelijk „klassiek” werk geconfronteerd te worden. De compositie stamt uit de school van Bosoni (erfenis van Brahms en Reger), maar dan sterk verchromatiseerd. En dat moet de reden zijn geweest — er ontbreekt immers een begeleidende steun — dat een dirigent als Herman Scherchen, toch doorkneed in het avantgardistische genre, het niet aandurfde *Recordare* met zijn Berlijns Schubertkoor uit te voeren. Toen Weill naar New York uitweek, liet hij de compositie achter, herfst vorig jaar vond de Engelse musicoloog O. W. Neighbour een afschrift in een tweedehandszaak in Parijs.

Het klankgemiddelde herinnert aan wat b.v. een componist als Anthony Hopkins schreef, maar dan na de Tweede Wereldoorlog. Een enkele keer komt Weill in zijn contrapuntische betoogtrant ook de stijl van Hugo Distler nabij, maar die was in 1923 pas vijftien jaar. De climaxwerkingen komen ons natuurlijk niet meer zo huiveringwekkend voor (David Drew gewaagde in zijn toelichting van kippevel...), het beschouwende slot trof mij persoonlijk meer. Origineel is daar de bijdrage van het jongenskoor in korte, geïsoleerde motie-genskoor in korte, geïsoleerde motievorm overzichtelijk. Zeker geen uitschieter, dit werk, maar zinvol waar één van de witte plekken in het panorama van tussen de twee wereldoorlogen weer kon worden ingevuld.

Aan het programma werkte ook nog het Utrechts Symfonie Orkest mee. Slagwerk en contrabassen hadden aandeel in de *Psalmen Davids* van Krzysztof Penderecki (geleid door Paul Hupperts), van dezelfde componist werd ook nog het *Stabat Mater* uitgevoerd (overigens niet in de vereiste ruimtelijke opstelling). Na de pauze kwam deze eigen Utrechtse bijdrage aan het Holland Festival tot een afsluiting met Handels *Dixit Dominus*.

RECORDARE VAN WEILL

Wereldpremière in de Pieterskerk

IN DE PIETERSKERK, één van de vier kerken rondom de Utrechtse Dom, vond een concert plaats in het kader van het Holland Festival dat om zijn samenstelling volmaakt in de sfeer paste van de stijlvolle architectuur van deze elfde-eeuwse ruimte.

De restauratie bracht oude kunstschatten aan het licht: onder andere een muurschildering uit de veertiende eeuw en heel expressieve stenen reliefs uit de twaalfde eeuw, aangebracht aan weerszijden van het vroegere priesterkoor. Daar op de treden stond het jongenskoor Cantasona van Boxtel en in de ruimte van het priesterkoor zelf het NCRV-ensemble voor de uitvoering van de wereldpremière Recordare (klaagzangen van de profeet Jeremias) getoonzet door Kurt Weill. Een van de weinige manuscripten van de componist, dat gelukkig teruggevonden is.

IN deze klaagliederen toont Kurt Weill zich reeds een voorloper van het nieuwe; de pure drieklank-harmonie wordt gewijzigd voor meer ongebruikelijke andere samenklanken, onder andere de secunde. Daardoor krijgt de muziek tegelijk iets stroefs en iets dringends; de stemmen liggen heel dicht op elkaar; de muziek is niet direct aanspreekbaar, maar bevindt zich wel op een apart niveau van zeer fijne religieuze muziek. Het NCRV-ensemble heeft de moeilijke partituur schitterend gezongen onder leiding van Marinus Voorberg, trefzeker en zuiver. Het knapenkoor (Kurt Weill maakte het de jeugdige uitvoerenden niet al te moeilijk) bleek een verfrissend ele-

ment in dit werk. Dan van de vernieuwer van de koormuziek Penderecki (persoonlijk aanwezig), werd het Stabat Mater uitgevoerd. Penderecki gebruikt alles om zijn muzikale doel te bereiken. En dat alles kwam indrukwekkend over. Hij breekt woorden in lettergrepen en gebruikt deze als nieuw klankelement. Op consonanten laat hij fluisteren, stamelen of alleen maar klankimproviseren met een geweldig effect. Een vermenging van hemels en aards geluid. Fijne muziekstromingen van ijzige stemmen verbroken door klankeffecten die het geprevel en gemurmel van een biddende kerkgemeente imiteren.

EEN BOEIEND resultaat boekte Hupperts met Psalmen Davids, nu versterkt door een apparaat van overwegend slagwerk. Dat klink heel indrukwekkend en gaf sterke reliefs aan deze weerbarstige maar overtuigende en zeer direct aansprekende muziek. Er bleek een opvallend verschil van partituurbenadering bij Penderecki tussen de dirigent Marinus Voorberg (Stabat Mater) en Paul Hupperts. Marinus Voorberg leidt krachtig en weeft behoedzaam de klankelementen tegen elkaar af. Hupperts gaat heel intensief te werk met vurig elan. Beider interpretatie en werkwijze had echter stijl en sprak van verdiept inzicht.

Na de pauze volgde nog Dixit Dominus van Händel. Een zwaar geladen religieus programma, waarvan de pauze dankbaar benut werd om de kunstschatten van de kerk van dichtbij te bewonderen.

TOON VRANKE

Jongenskoor „Cantasona” uit Boxtel a.s. maandag voor de radio (Hilversum I)

Het Boxtelse Jongenskoor „Cantasona” heeft veel eer ingelegd met zijn optreden in het kader van het Holland Festival.

Hiervoor presenteerde men vorige week vrijdag in de St. Pieterskerk te Utrecht de wereldpremière van „Recordare”, een pas laat ontdekt werkstuk van de in 1950 overleden beroemd componist Kurt Weill.

De dagbladrecensies waren onverdeeld gunstig. Lovende reacties waren er ook van Lotte Lenya, de weduwe van Kurt Weill, alsmede van de Poolse componist Penderecki, die beide de uitvoering bijwoonden.

De uitzending van de radio-opname is a.s. maandag om 20.00 uur via de zender Hilversum I.

Langspeelplaat

De langspeelplaat „Het H. Hartkoor zingt in de Abdij van Heeswijk” is, nadat aanvankelijk enige misère bij het persen was ondervonden, puntgaaf gereed gekomen. Volgende week is deze l.p. „op de markt”.